

DİLLERİN DOĞUŞU

Fatih BAĞCIOĞLU

Filolojiye, dil mevzuuna alâka duysun veya duymasın her insanın aklına zaman zaman "*Dil acaba nasıl doğmuştur, dünyada en eski dil hangisidir?*" soruları takılmıştır. Yine hemen hemen her insan "*Diller tek bir kaynaktan mı, yoksa başka başka kaynaklardan mı gelişmiştir?*" sorusuna cevap aramıştır ve bu mevzu filolojinin de (dilbilim) temel meselelerinden biri olmuş, yıllardan beri birçok filolog bu sorulara cevap bulmaya çalışmıştır.

Son senelerde bu mevzuda yapılan en enteresan araştırmalardan biri Richard Fester'in yaptığı çalışmadır. Karl-Heinz Farni'nin Almanca P.M. Dergisinde yazdığı uzun makalede Fester'in bu ilgi çekici çalışmaları anlatılmaktadır.

Richard Fester 25 senedir 200 muhtelif dünya dili üzerinde incelemeler yapmış ve bu dillerdeki ortak kelimeleri tesbit etmeye çalışmıştır. Bu çalışmada kendisine 30 filolog yardımcı olmuştur. Fester ve arkadaşlarının modern filolojinin metodlarına uygun olarak yaptığı incelemeler, birbirleriyle ilgisi yokmuş gibi görünen muhtelif dillerin (*), müşterek tarafları olduğu gerçeğini ortaya koymuştur.

Bu çalışmalarda Fester'in bilhassa kelimeler arasındaki ses benzerlikleri dikkatini çekti. İlk olarak coğrafik isimleri ele aldı. Bunun neticesinde diller arasında inşanı şaşırtan bir benzerlik meydana çıkıyordu: Federal Almanya'da Ren nehri vardı. Fransa'da Rhone, Garonne ve Roanne, İtalya'da Reno, Norveç'te Rena, İsveç'te ise Ronne nehri bulunuyordu. Burada isimlerden başka bir müşterek taraf ta bunların hepsinin akarsu oluşudur. Verilen misâllerin tamamının Hint-Avrupa dilleri ailesine ait olduğu düşüncesi ileri sürülebilir. Fakat yapılan araştırmalar, Hint-Avrupa dilleri ailesine girmeyen dillerde de buna benzer isimlerin olduğu gerçeğini ortaya koydu. Meselâ, Amerika'da Washington yakınlarında bir nehrin ismi Kızılderili dilinde Raanoke'dir. Buradaki Mepucha yerlileri "*çağıldamak, akmak*" kelimesini rinun ile karşılamaktadırlar. Bu kelime Almanca'da rinnen'dir. Binlerce kilometre uzaklıkta Hindistan'da buna rina, Tibet'te ran, Japonya'da ryu Afrika'da baharini denmektedir.

Richard Fester'in tesbitlerine göre Japonlar, Amerika yerlileri ve Afrikalılar birbirleriyle münasebet kurmayan topluluklardır. Fakat bu kavimler nehri ve onunla alâkalı "*akmak, çağıldamak*" kelimesini aynı şekilde ifade etmektedirler.

Fester'e göre genç kadını ifade eden kelime ise bu mevzuda ayrı bir delildir. İskoçya'da genç kadına cwen denmektedir. Kuzey Germenler'de Kwinn, İngilizce'de queen, Ortaçağ Almanya'sında ise kvenne denirdi. Grekçe'de kadın gyne kelimesiyle anlatılır. Indo-Germen dil gruplarına girmeyen Baskca'da Gune ve Norveç dilinde Kuna kelimesiyle ifade edilir. Asıl şaşırtıcı olan Peru'daki Inkalar'da kadın Kuna, Avustralya'da 40.000 seneden beri yaşayan yerlilerin dilinde Guna diye adlandırılır.

Fester "*yuvarlaklığı*" ifade eden Kail kelimesi üzerinde de durarak birçok dünya dilinde bu kelimenin de ortak olduğunu ispatlamıştır. İspanyolca'da Callao yuvarlak demektir. İbranice'de gal'gal tekerlek mânâsına gelir. Tibet dilinde Kyal yuvarlaklığı karsılar.

Ayrıca birinci teklik şahıs zamiri (**ben**) Almanca'da leh, İngilizce'de I, Latince'de **ego**, Avustralya dilinde **ygo**, Arapçada "**ene**"dir. Yine Latince **tintinnare** veya **tintinnere** fiili Türkçe'de *tınlamak* veya ses vermek şeklinde karşılanır. Arapçada ise **tanin** ; tınlama, tannan tınlayan demektir.

Bu birbirleriyle hiç bir münasebeti olmayan muhtelif dillerin bazı nesnelere ifade etmekteki paralelliği, bir çok araştırmacıyı şaşırtmaktadır. Bugün filologların bir kısmına göre bütün dünya dillerinin hepsi aynı kaynaktan, bir tek dilden ayrılmış, ortaya çıkmıştır. Yani bütün dünya dillerinin menşei birdir.

İşte Richard Fester bugünkü ve yok olmuş bütün dillerin hepsinin tek bir dilden geldiği görüşüne katılmakta ve yaptığı araştırmalar, verdiği misâllerle bunu ispatlamaktadır. O zaman da zaruri olarak müşterek orjin, yani bütün insanların aynı anne babanın çocukları olduğu fikri akla gelmektedir. Böyle, orjin i (menşei) bir olan ve hiç bir nakil vasıtasına sahip olmayan o zamanki insanların bütün yeryüzüne nasıl yayıldığı sorusuna Richard Fester, zaman ağırlığıyla ikna edici bir cevap vermektedir. Ona göre devamlı büyüyen ve lisani ile üstün bir grup, her nesilde sadece 3 km. uzaklaşsa 100 000 sene sonra bulunduğu yerden 10 000 km. uzaklaşmış olur. Böylece zaten dünyanın yarısı iskan edilmiş olur.

Fester sonunda "*Lisan insanın kendisi kadar eskidir.*" hükmünü veriyor ve onun bu araştırmaları en tanınmış filologları bile düşündürüyor. Zaten Yüce Beyan'da öyle demiyor mu: "*Siz aynı anne babanın çocuklarısınız.* "

(*) Filoloji (Dil ilmi), yeryüzündeki dilleri menşe bakımından başlıca dört büyük âilede toplar:

1— Hint-Avrupa Dilleri Ailesi: Bu ailenin iki büyük kolu vardır. I. Avrupa Kolu; Avrupa kolu da kendi içinde üç kola ayrılır, a. Germen Kolu (Almanca, İngilizce, Flemence), b. Romen Kolu (Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Romence), c. İslav Kolu (Rusça, Sırpça, Bulgarca), II. Asya Kolu (Farça ve Hindistanda konuşulan diller).

2— Sami Dilleri Ailesi (Arapça, Akatça, İbranice).

3— Bantu Dilleri Ailesi (Güney ve Orta Afrika dilleri).

4— Çin - Tibet Dilleri Ailesi (Çince, Tibetçe ve Uzak - Doğu dilleri). Bunun dışında Amerika'daki Avustralya'daki diller bu aileler dışında; aileden küçük dil gruplarını meydana getirirler. Türkçe ise, Macarca, Fince, Moğolca ile birlikte Ura) - Altay dilleri grubuna girer.

<http://sizinti.com.tr/konular.php?KONUID=1990>